... II. ч. 103. ... ...вер, 15. травня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Затоплено 84.248 тон

англійських торговельних кораблів

БЕРЛІН, 14. 5. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

Німецькі підводні човни підчас завзятої багатоденної атаки на морський транспорт, що плив під сильною охороною контрторпедовців, затопили **56.248 тон**. Таким чином внаслідок атак підводних човнів на згаданий транспорт, разом з давніше затопленими **20.000 тонами**, затоплено разом 13 ворожих торговельних кораблів, загальної містоти **76.248 тон.**

Летунство бомбардувало минулої ночі успішно портові міста в південній і південно-східній **Англії.** Боєві літаки затопили минулого дня біля східного побережжя **Шкотії** один торговельний корабель містоти 8.000 тон, а минулої ночі один малий воєнний корабель біля Лендсенду. Крім цього бомбами й скорострільним вогнем важко ушкоджено два великі торговельні кораблі та один стежний човен.

У Північній Африці повзи німецького африканського корпусу знищили англійську батерію біля **Тобруку.** Відперто льокальні атаки англійських повзів. Біля Солюму оживлена обостороння діяльність розвідчих частин. Німецькі боєві літаки разом з італійськими бомбардували ворожі харчеві магазини біля **Тобруку.** Від бомб вибухла пожежа на одному кораблі у пристані.

В заливі **Суда** й на південь від острова **Крети** німецькі боєві літаки важко ушкодили кілька торговельних кораблів.

На острові **Мальті** німецьке летунство заатакувало з добрим вислідом важні воєнні обєкти, м. ін. летовище в **Люка** і пристань у **Ля Валетті.**

Минулої ночі слабі ворожі сили скинули бомби в західній і південно-західній Німеччині. В кількох містах, м. н. у **Мангаймі** й **Кельні** вибухли пожежі в замешкалих дільницях і промислових заведеннях. Матеріяльні втрати й жертви в убитих і ранених — незначні.

Одна ескадра боєвих спадних літаків під проводом **пор. Рігера** особливо відзначилася підчас успішної атаки вночі на 11. 5. на англійську морську ескадру біля Бенгазі.

Бомбардування Мальти й Тобруку

РИМ, 14. 5. — **Головне Командування Італійської Армії** подає:

Італійські війська, що далі займають здобуті простори на схід від Альбанії, дійшли до місцевостей **Печ, Прізрен, Тетово, Боствар і Кічево. У Греції** італійські війська зайняли цілий **Епір** і терени **Акарнанії** й **Етолії**, при чому дійшли до **Міссолюнгів** і **Лепанта в заливі Патрасу.**

Вночі на 12. 5. ескадри боєвих літаків німецького летунського корпусу заатакували з очевидним успіхом важні бази на острові **Мальті.** В **Киренаїці** оживлена діяльність італійських і німецьких військ біля **Солюму й Тобруку.**

Ескадри італійських і німецьких боєвих літаків бомбардували багато разів важні місця в **Тобруці.** Поцілено один контрторпедовець. У магазинах муніції й погинних матеріялів спричинено пожежі.

У Східній Африці італійські війська, не зважаючи на великі трудноші, продовжують свій геройський опір, підбадьорювані та заохочувані чином і прикладом **князя д' Аости.**

Війна в Іраку

БЕЙРУТ, 14. 5. — Я подає радіо з Багдаду, там проголошено воєнне звідомлення з 11. 5. В ньому м. ін. подано, що один англійський летун, думаючи, що форт **Рутба** є в англійських руках, скинув звіт, призначений для англійців. Іракська протилетунська артилерія зістрілила два англійські літаки.

Іракський воєнний комунікат з 12. 5. подає: Іракська армія заатакувала на півдні ворожі боєві сили. Іракське летунство перевело розвідчі лети над ворожими становищами, при чому всі літаки вернулися до своїх баз.

Кілька англійських літаків налетіло раньком на іракські оборонні становища й скинуло бомби, та без ніяких шкід. Один ворожий літак скинув бомби на іракську північну армію, та вони не попали в намічену ціль. Армія штабу й народня армія співпрацюють у пустині.

———o———

Великий японський наступ

ШАНХАЙ, 14. 5. — Представник японської військової влади, підполковник Акіяма, подає, що вже почався в Китаю травневий наступ японської армії та що японські війська повели цю акцію одночасно в пятьох різних провінціях. З південної частини провінції Шансі зачалася боєва акція 10. 5. Вже окружено 200.000 китайських військ. Вони втратили досі 15.000, а в полон попало 8.000 вояків. У провінції Гупей ідуть бої між Ганкаєм та Ічанґом, де стоїть під проводом ген. Літсунґена китайська армія, зложена з 250.000 вояків. Тут щойно почалися бої. У провінції Чекіянґ японські війська заатакували в вівторок 10 китайських дивізій, що скупчилися біля Чукі. Так само зачалися операції між Гонґконґом і Чункінґом у південному Китаю. Їх завданням є перервати комунікаційні лінії, такі важні для перевозу вантажних посилок між цими обома осередками. До боротьби з японськими арміями стала майже міліонова китайська армія.

———o———

Завдання і засоби

Щоб виповнити як слід свої завдання, мусить УДК мати до диспозиції багато праці — і то доброї праці.

З огляду на її кількість, не може УДК в такій мірі користуватись аматорськими силами, як це було у наших довоєнних товариствах. Раз — товариство мало наміченi лише напрямні діяльности, не мало накинених згори конкретних завдань, які мусіло б виконати, друге — та праця була куди більш однородна, проста, легка. Ми мали людей, що крім професійних обовязків виконували рівночасно функції голоз товариств; нині виявляється, що голоза більшого УДК не може одночасно мати ніяких інших обовязків. Він мусить проводити в УДК багато часу, бо коли ні, цілий апарат не буде добре працювати. У більшому, активнішому рефераті не вистарчає до праці одна людина. Щоб як слід плянувати працю та дбати про її рівень і безперервність, щоб мати постійно погляд на цілість та час на контакт із тереном і зі зовнішніми чинниками, не може референт тратити часу на писання на машині, реєстрування, ведення картотеки і т. п. бюрові функції; до того мусить бути маніпуляційний урядовець.

Значить — працездатний УДК мусить бути здібний утримати частину референтів (евент. разом з головою) та всі канцелярійні сили. УДК, якого на те не стати, який мусить вдоволитись референтами, що приходять лиш ввечері раз, чи двічі в тиждень, не може добре працювати: нема там кому обслужити сторони, дати інформацію, полагодити справу, виконати інтервенцію. Трапляються між головами УДК, напр., адвокати, які занедбують свої канцелярії й більшу частину дня проводять в УДК,— але не в кожному повіті знайдеться така жертвенна одиниця; а праця мусить іти всюди.

Тим більше, що до нелегкої, відповідальної праці в УДК не можна брати всіх тих, що мають до неї **охоту**; не кожний, хто має добру волю, **вміє** виконувати завдання, за яке береться. Праця в УДК мусить відповідати не лише кількісним вимогам, але й якісним — а ті останні є здебільша поважні та складні.

Канцелярійна сила, яка поволі пише на машині, спиняє працю цілої установи: референти тратять зайво час, сторони не можуть дочекатись полагоди справ, нетерпеливляться, нарікають; справність та престіж установи падає. Тим більше від референта необхідно вимагати фахового знання, загальної інтелігенції, скорої орієнтації, рішучости, організаційного хисту, часто ще й доброго знання німецької мови. Але за добру працю треба як слід заплатити.

Без сумніву, УДК не буде ставати до ліцитації на одиниці без почуття громадянського обовязку, для яких одиноким критерієм є висота платні, напр., на добродія, який не хоче взяти проводу УДК, бо він більше може заробити, як тройгендер складу перфум. Але УДК мусить за-

певнити належне мінімум існування тим, що віддають йому всю працю та їхнім родинам. Трапляються одиниці, що працюють в українській установі в голоді та в холоді й не покидають її — але вони трапляються лиш декуди, а рук до праці — добрих, кваліфікованих рук до праці — треба всюди. УДК, який не має змоги їх утримати, не може рахувати на повну працездатність.

Особові видатки творять головну частину бюджету УДК, але не вичерпують його. Залишимо на боці річеві видатки, від яких залежить справність кожної установи — спинимося коротко над деякими діловими.

Як представник українського населення перед німецькою владою, мусить УДК мати близький звязок з тими обома чинниками. Він мусить бути постійно вірно поінформований про стан і потреби нашого села, щоб кожночасно могти інтервеніювати в його обороні, або відповісти на запити — тому мусить мати змогу висилати своїх співробітників на скорі й часті поїздки. З другого боку мусить УДК мати відповідну позицію перед вирішними державними чинниками, яка уможливлювала б йому легкий доступ до них та викликувала повне довіря. Того роду контакт — передумовина успішних інтервенцій — важкий, коли звязки обмежуються до сухо-офіційних. Ближчі, товариські звязки є теж твердою необхідністю.

Громадянство чекає від УДКомітетів багато. Наскільки УДК сповнить ті надії, залежить від засобів, які він дістане від громадянства на здійснення своїх завдань — широких, важних і складних завдань.

—o—

Відгукніться!

Війна війною, а життя життям, — воно не спиняється ні на мить, воно рветься вперед, пристосовуючись до нових умовин, можливостей, труднощів, потреб, ідей.

Мусимо рішуче ствердити, що наше українське життя в Холмщині (з Підляшшям) не тільки не виявляє ознак тої сонливости, яку ми спостерігали то тут, то там перед світовою війною, але, навпаки, ворушиться з усе більшою силою й швидшим темпом.

Одночасно не можемо не підкреслити одного неґативного явища: ніяк не може воно вийти з повоєнного хаотичного стану й набрати орґанізованих форм. Вина за це в великій мірі падає на місцевий інтеліґентський і півінтеліґентський елемент, що виявляє замало активности та ініціятиви. Правда, Польща вжила багато заходів, щоб притупити в холмщанах здібність відчування дійсности, щоби загальмувати наші життєві імпульси, психічно роззброїти й викликати свого роду страх перед життям. Але було вже доволі часу, щоб як не цілком, то бодай частинно звільнитися від усіх цих недомагань і набратися охоти до життя, до перетворювання старих його форм на нові. Тимчасом холмщани й сьогодні ще ховаються по своїх закутках, як це було за польських часів, чогось ждуть, виглядають і не рухаються.

Нарікання на те, що хтось перешкоджає, не зовсім слушні. І я, як холмщанин, маю відвагу сказати це отверто й з притиском. Життя не святочний стіл, до якого хтось повинен нас запрошувати, посовуватися та давати нам місце. Воно не терпить пустих місць, і кожний має право ці порожні місця в житті виповнювати. Хто перший зайняв місце в поїзді чи в трамваї, той його і має. І не вина його, що він виявляє більше орієнтації, здібности, фахового підготування, ініціятиви, активности.

Ми, холмщани, виробили в собі, чи придбали цих якостей замало, а навіть і те, що маємо в собі, не виявляємо чи — правильніше — не використовуємо. Тож залишається нам перш за все обвинувачувати самих себе.

І тим більше, що невиповнених місць у нашому житті ще дуже багато. Потрібні приклади? Прошу. Нам бракує учителів, священиків, аґрономів, війтів, писарів, банковців, купців, навіть канцеляристів. Маю на увазі фахівців, що вміють робити свою роботу. На жаль, для нефахових інтеліґентів передвоєнного типу справді сьогодні місця нема. Але в цьому винне не життя й не фахівці, яких кличуть до праці, а наші нефахівці.

Зрештою, сьогодні обставини складаються так, що й ці нефахівці могли б легко знайти собі місце в житті Холмщини, але, як я вже сказав, вони так поховалися по своїх закутках, що не знати, де вони, хто вони, скільки їх є, що вони могли б робити?

Життя наше набирає щораз більшої многогранности. З повною рішучістю можна сказати, що потреба в інтеліґентах-фахівцях з кожним днем буде зростати. Вже сьогодні шукаємо різних працівників і, на жаль, не знаходимо їх. А завтра ми можемо опинитися в дуже тяжкому положенні через брак фахівців у різних ділянках. Зокрема скажу, що сьогодні вже пекуче відчувається потреба підготованих купців, книговодів, добрих канцеляристів і т. д.

У той саме час нам відомо, що в містах Холмщини ниділе багато інтеліґентів і півінтеліґентів, які могли б і повинні б стати до праці після деякого підготування. Дошкіл, курси, практика — в існуючих орґанізаціях та підприємствах, як напр. у крамницях чи промислі, банках, могли б у короткому часі зробити з них корисних працівників. Але для цього потрібно, щоб наші провідні орґанізації знали, де, хто, з якою освітою сидить без праці; кому й який дошкіл необхідно дати.

Тому Українські Допомогові Комітети повинні подбати про реєстрацію всіх інтеліґентів міст і сіл, що сидять без праці чи стоять при невідповідній праці (учителів, б. урядовців, купців, недокінчених студентів, середньошкільників, абсольвентів польських середних і нижчих господарських шкіл і т. д.), а всі ці інтеліґенти повинні негайно, у власних інтересах, подбати про зареєстрування себе та підготову до праці.

В. Островський.

Комунікаційні шляхи Близького Сходу

Лиш одній засаді лишилася Анґлія вірною ще досі, а саме, що „вогонь добре вигортати лиш чужими руками". В цей вогонь упхнула б вона кожного, хто лише дасться заманити солодкою оманою обіцянок та підшептів. Але коли полумя опалює її власну шкуру — вантажиться на кораблі й хорониться в країну, куди вогняні язики ще не сягають. І так з місця на місце, з одного обдуреного краю у другий.

Тепер зір Анґлії звернений на Близький Схід. Там шукає вона жертв своєї політики. А колись Єгипет, синайська та арабська пустині не мали для неї ніякої вартости, бо не бачила вона в них власної користи господарської, фінансової чи політичної. Щойно закінчення будови Суезького Каналу в 1869 р. відкрив Анґлії очі на майбутні користі з каналу. Підприємство будови Суезу опиралося на французькому капіталі, бо Анґлія ґіґантичний цей почин легковажила. Аж Дізраелі викупив 176.602 акцій на усіх 400.000, які Анґлії щорічно приносили коло 1,000.000 фунтів доходу. В грудні 1926 р. отворено напроти Порт Сайду на східньому березі каналу новий порт. З нового порту мав вести залізничий шлях до Кантари, а звідси через синайський півострів, Акабу, яка лежить на південно-східньому побережжі Червоного моря, до Палестини.

Світова війна в 1914 р. відкрила нові комунікаційні шляхи на Близькому Сході. Суходіл опановується ще при помочі самоходу, а повітря при помочі літаків. Центром тих нових шляхів стає Баґдад. З Баґдаду провадить пять шляхів, які доповняють залізничу сітку. На захід провадить шлях через сирійську пустиню здовж побережжя Середземного моря до Бейруту, Гайфи й Єгипту, на півн. захід через Алепо здовж ріки Тигру до Царгороду, на північний схід до Совітського Союзу через Тегеран та, вкінці, через полудневу Персію і Басру до Індій.

Баґдадська залізниця була німецьким підприємством. Друга залізниця, геджаська, було побудована турецьким капіталом і мала служити пан-ісляамським цілям. Вона мала лучити Царгород із Червоним морем Її значіння радше стратеґічне, ніж торговельне, бо побудовано її задалеко від берегів Середземного моря. Під цим оглядом випереджувала її інша залізниця, яка тягнулася вздовж побережжя аж до Суезького каналу, де лучилася із залізничою сіткою Єгипту.

Останніми часами Близький Схід здобуло авто й літак, а осередком його став Баґдад.

Дм. П.

МІНІСТР ВІЙНИ ІРАКУ В АНКАРІ

ЦАРГОРОД, 13. 5. — Побут міністра війни Іраку в Анкарі став предметом оживленої дискусії в місцевих дипльоматичних колах. Міністр війни Іраку стрінувся з цілою низкою турецьких достойників, яким зясував положення у своїй батьківщині. Інформації міністра війни викликали глибоке враження. Анґлійський амбасадор в Анкарі бажав стрінутися з іракським міністром війни та до цього не дійшло.

—o—

ЄДНІСТЬ ІРАКСЬКОГО НАРОДУ

БЕЙРУТ, 14. 5. — Уряд Іраку одержує постійно резолюції від усіх шарів громадянства, в яких запевняють уряд про готовість дати поміч й підтримку. Ці маніфестації ясно доказують, що в іракському народі панує єдність

—o—

— У БРАТИСЛАВІ закінчено спільну сесію урядових комісій німецької й словацької. Узгіднено справи торговельного обороту, комунікації та промислової співпраці.

— РУМУНСЬКИЙ КОРОЛЬ Михайло іменований маршалом Румунії.

Утвердімо нашу культуру!

При впертій, постійній і солідній праці над собою, при пізнаванні економічної, політичної, державної адміністрації країни, при науці ремесл, — берімось і за утривалення *нашої культури на наших занедбаних — з чужої, а то й нашої причини —* землях. У Ґенерал-Ґубернаторстві зібралося нас: сіль, мозок, вибранці. Письменники, журналісти, економісти, педаґоґи й інші вже забрались до роботи: кожний у спромозі дня й обставин уже працює. Тільки наші мистці — крім дрібних проявів — не виявляють і досі в своїй ділянці ніякої поважнішої активности. Правда й те, що саме цю братію найважче зорґанізувати; амбіції, жалі, докори, загонистість — інколи слушні, а, буває, й зовсім неслушні — стоять всьому на перепоні.

* * *

Кожний, що глядить на своє життя, як на післанництво, знає, що щоб ціль і вартість цього життя відчути, пережити, треба це виявити тільки своїми ділами. Щоб ці діла мали свою вартість, тривалість — треба тrиматись життевої дійсности, йти тільки з життям. А тільки тоді вожд, політик, учений, літератор, архітект, мистець дають твори, що довгими століттями стоять як дороговкази на шляху даного народу, інколи й леґенду творячи. Перікль, Цезар, Володимир Великий, Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Бісмарк, Кавур, Мусоліні, Гітлер; Сократ, Верґілій, Данте, Бетовен, Шевченко; Фідій, Вітрувій, Пізано, Джіотто, Мікельанджельо — ось ці, одні з цілої плеяди ґеніїв, що вічно палають смолоскипами, кожний на шляху своєї нації, а всі разом на шляхах, що ведуть до людськости. Їх твори, їх діла мають незрушну підставу: життя, що їх окружувало, що в ньому були вони вкорінені.

* * *

Ідучи по Італії, здовж і впоперек, у місті чи на селі, ви находите в церквах (що тут є правдивими музеями) мальовила, що глибоко сягають у минулі століття. Усі ці мальовила — попри історію Христа і святих — лишили століттям портрети колишніх великих і славних людей, лишили звичаї, обичаї, а то й строї і моди тих минулих століть. Ці мальовила створили історію даного села чи міста, а разом: створили історію Італії. Те саме в Німеччині, те саме й у Франції. І те саме й у нас, хоч і в меншій кількості, бо наші постійні опікуни завсіди *руйнували й руйнують* зовсім свідомо сліди нашої *культури, щоб* нас від традиції відірвати. Проте згадаймо київську Софію і Печерську Лавру, Золоті Ворота, руїни Батурина, чи палати в Козельці; згадаймо Львів із його старовинними церквами, Галич, Лаврів, Крехів, Холм, Ярослав — усюди живуть наочні свідки нашої культури, традиції, історії. Та й на чужині, у Кракові на Вавелі, у старовинних фресках живе дух нашого мистця.

* * *

На землях Ґенерал-Ґубернаторства живе гідний гурт наших мистців. Вони, як сказано, проявляють слабу діяльність у мистецькому житті. А є між ними, старші й молодші, що мають — кожний відповідно до своїх праць, знання, індивідуального знання — свою славу. Вистарчить, як тут мимоходом згадаю такі голосні імена: Ю. Буцманюк, Я. Гординський, Л. Ґец, В. Дядинюк, Е. Козак, М. Наконечний, П. Обаль, П. Холодний — імена, що деякі самі за себе говорять. Вже вистарчає цих імен, щоб переконатись, що під проводом цих мистців наше мистецьке життя ожило б на цій вузькій смузі наших рідних земель. У першу, покищо, чергу маю на думці розмалювання наших церков. Церква — це правдива „святая святих" у кожному селі чи місті; тут, у церкві, душа людини находиться у найвзнеслішім і найчистішім своїм почуванні. Дальше — від стану церкви, в якому вона находиться, ми — ввійшовши до неї — пізнаємо культурний стан і рівень даного села чи міста: його моральний стан, його вартість.

Ось у цій висококультурній ділянці повинні наші мистці виявити якнайбільше зацікавлення, діяльности: вложити максімум енерґії. Бо цією своєю творчістю вони, мистці, творять нашу культуру, творять нашу традицію, нашу історію. І з їх творчістю входить наш нарід у свою історію, а тим самим і в історію народів, із духовими цінностями, що є єдиними покажчиками вартости, духової сили й культури кожного народу.

Михайло Островерха.

МЕНЗІС ПІДЮДЖУЄ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

НЮ-ЙОРК, 14. 5. — Австралійський прем'єр Мензіс, якому у його батьківщині роблять важкі заміти за великі втрати австралійських військ на Балкані, продовжував саме з тих причин свій побут у Лондоні з тижня на тиждень. Вкінці виїхав і в дорозі додому задержався у Злучених Державах. Тут задумує він задержатися ще кілька тижнів. Мензіс вже почав виголошувати промови проти Німеччини. У Ню-Йорку виголосив він промову в зажидівленому клюбі преси та здобув собі, очевидно, гучні оплески. Все ж таки признав, що Анґлія зазнала багато невдач та приписував їх німецькій змоторизованій силі, що випередила розбудову анґлійської армії на кілька років. Позатим змістом його промов були благання про допомогу для Великої Британії.

——о——

АМБАСАДОР ПАПЕН ІДЕ ДО АНКАРИ

БЕРЛІН, 14. 5. — Потверджують вістку про виїзд амбасадора **фон Папена** з Берліна, що є в дорозі до **Анкари**.

——о——

— **РЕҐУЛЯРНА** летунська комунікація відбувається на лінії Берлін—Відень—Будапешт—Білгород—Софія—Солунь—Атени.

— **НЮ-ЙОРСЬКА** пристань заблькована тисячами вагонів, що їх нема де вивантажити.

3.

Вражіння з Німеччини

I.

Перебуваючи вже рік у Німеччині, мав я нагоду приглянутися до всього, зокрема до життя великого німецького народу під сучасну хвилину. Можна багато тут навчитися, та ще більше перейняти для себе — приміняти й у нашому життю.

У нас здавна вже цікавились Німеччиною, беручи залюбки за приклад німецьку акуратність та справність, проте мало хто із тих наших земляків, що побували в Німеччині, ділився зі ширшим загалом своїми вражіннями й поміченнями.

Наші читачі чули нераз про всякі країни, де ніби то всі працюють та з тієї праці — крім галасу — нічого немає та щораз гірше діється. Але хто захоче побачити й пізнати справжню працю, то може її побачити саме у „Третьому Райху". Побачить її там у повноті всіх осягів та вислідів, при тому пізнає, що це таке „Фройде дурх Арбайт".

Вже переїхавши кордон, кидаються у вічі прекрасні дороги, вимощені камінням, або асфальтовані. Які вони інакші від цих, добре нам знаних, „польських доріг". Ці дороги лучать не тільки більші міста й найважніші осередки з собою, але й найменші оселі, так що кожний громадянин має змогу вигідно доїхати, де захоче. Проходжуючись не раз у Туринському Лісі, не міг я вийти з дива: навіть через ліс і поле асфальтова дорога... А вони ведуть у різні сторони до різних літніх ресторанів, усяких лісних замочків, в середині, чи на кінці ліса — до хуторів, чи поодиноких господарств, захованих десь там у балці серед лугів і піль. Бо чому ж міщух не може собі вигідно підїхати автом чи ровером, або перейти й пішки, в неділю за місто на склянку пива, а селянин вигідно дістатись до міста коротшою дорогою? На це платить податки і має право на вигоду.

Залізничих, чи автобусових ліній стільки, що нема містечка й більшого села без сполуки із більшим центром. Окремо прегарні самоходові шляхи (автобан). Коли глянеш на цю рівну й гладеньку асфальтову ленту, без ніяких переїздів, — бо всі перехрестя провадять понад, або попід, шосу, то легко уявити собі, яку скорість може розвинути машина на такій дорозі. Війна не спинила праці ані на будові доріг, ані при реґуляції рік, як це бачиться над Одрою, де ступнево забирають цій річці великі простори землі, що їх вона від віків заливала. Будуючи великі гаті, зискується і багацько нової землі, що переходить на власність держави та яку опісля віднаймають селяни під управу ріллі, або на пасовиська.

На управу ріллі звертає тепер держава велику увагу. Ні один клаптик землі не сміє стояти неужитком, бо треба випродукувати якнайбільше збіжжя та ярини — поживи для населення, щоб зменшити привіз із-за кордону. Приглядаючись, як управляють ріллю німецькі „бавери", можна собі докладно уявити, яку то видатність мав би наш селянин зі своєї землі, коли б він користувався тими всякими плугами, плужками, боронами, валками, сівалками — всім тим модерним знаряддям, при тому штучними погноями та ще обробляючи цю землю так старанно. Нема там бурянів на полі, як у нас, зате мені самому довелось бачити, як сапали збіжжя, очищуючи його від хабаззя. Я тут не думаю осуджувати нашого селянина, а навпаки, високо ціню його любов та привязання до рідної землі. Хочу лише підчеркнути його недолю супроти дійсности. Він не мав у нічому допомоги від держави, навпаки, не міг звідігнатись від усіх цих податків, поборів та кольонізаційної язви. Навпаки, німецький селянин користувався великою опікою держави через свої станові орґанізації в роді різних „Бавербундів", „Ляндвіртшафтліше Ферайніґунґен" і т. д. Діставав за їх посередництвом, на догідних умовинах, рільничі машини, штучні погної, добре насіння, фахову літературу, допомогу та опіку. Механізація праці влекшує йому управу ріллі і дає більше часу на поліпшення її видайности. Праці на ріллі посвячують німці чимало уваги й часу, працюють при тому на ріллі тепер усі, помагають тому селянинові, якого діти також зі зброєю у руках борються за краще завтра народу й держави. ... (Продовження буде).

Ревіндикація

Вислів „ревіндикація" відомий нам із польських часів і нагадує він зараз творення „шляхти загродовей", теорію про „полякуф ґреко-католікуф", напади на наші церкви й руйнування їх та зміни метрик.

Тому то це слово викликує в нас нехіть і відразу. І зовсім слушно, бо ж польська „ревіндикація" не була ніякою ревіндикацією, лиш одним із численних блахманізоман, що ними жив цей „великодержавний" народ.

Що ж значить це слово?

Ревіндикація — це відібрання, відзискання. А поляки нічого нам не дали, ні ми їм нічого не забрали, щоб вони мали щонебудь ревіндикувати; навпаки, якби ми відібрали їм усе наше (шляхту, ікони, малюнки, церкви, прикордонні села), то їм мало що лишилося б.

З покінченням німецького походу на Польщу в 1939 році виринуло це слово „ревіндикація" й у нас. На Холмщині ревіндикація увінчалась навіть реальними здобутками (нпр., передача Холмського Собору й інших церков). Але до акції на ширшу міру, до відзискування людей є в нас упередження.

А тимчасом ревіндикація в нас є зовсім чесна й навіть актуальна.

Є вона чесна в самому (нескривленому, як за Польщі!) понятті. Бо ж це відзискання своєї власности, що її хтось забрав. І цілком ясне, що, як мені хтось забрав мою власність, то я маю **право** її відібрати; як що ж це сталося на шкоду цілої суспільности, я маю не тільки право, але **обовязок** направити цю кривду!

Ревіндикація чесна з **історичного погляду**; саме на наших теренах у Генеральному Губернаторстві забрали нам поляки дуже багато. Мусимо врешті освідомити собі незаперечний факт, що ті поляки, які тепер живуть на нашій етнографічній території, які спричинюють „польську" більшість, це в **80 відс. колишні українці**, що змінили обряд і затратили мову. Є історичні докази, як цілі села польщились, цебто зміняли свій національний вигляд. Не є це ніякі кольонізаційні оселі. Поспитайте старих людей, що бачили це й чули; ще сьогодні зустрінете в найбільш спольщеному селі людину, що знає (хоч не вживає) українську мову з правильним наголосом і питомими нам висловами. Погляньте в старі метрикальні книги! Цілі села в околиці Ярослава, сьогодні „чисто польські", мають наглядні докази, що колись, і то недавно, були вони ще українські, нпр., Лівці, Тучапи, Монина, Хлопичі (!), Янковичі, Розвинниця, Тапин, Рокитниця, Сіннів, Челятичі і т. д. Тільки дещо розшуків — і побачимо суцільну українську масу, прикриту плащиком польонізаційного намулу; — лиш тут і там польська родина, лиш тут і там польський зайда.

Ревіндикація є чесна також з погляду **особистого** життя кожної одиниці. Вона привертає втрачену рівновагу духа, замість душевного роздвоєння. Бо ж, як ростина, вирвана з її рідного ґрунту й насаджена в невідповідному місці, карловатіє, таксамо й людина; в чужому орґанізмі затрачує свої найкращі прикмети, а чужих не може собі ніяк засвоїти. Це й видно в психіці цього ополяченого населення.

Здавалося б, що ревіндикація тепер неактуальна. А проте саме життя видвигає вже цю справу; **авторові знані 3 дуже питомені факти:**

По поході 1939 р. одна дівчина в Канчузі (містечко на пол. від Переворська) довідавшись, що її предки були українці, рішила вернутись до прадіднього обряду й своєї нації. Нічого не вдіяли всякі погрози батьків, до видідичення включно, нічого не вдіяв крик місцевих шовіністів. Нічим, — тільки чесним почуванням — потягнена, не змінила вже оця дівчина свого рішення!

Або такий факт: Парохіяльний римо-кат. уряд в Порохнику одержує повідомлення, що Н. Н., роджений в Порохнику, замешкалий у Перемишлі, вертається знову до рідного обіяду, що його був змушений покинути.

Вкінці ще один багатомовний цитат із листа, з дати 15. IV. 1941 р., що його одержала Делеґатура УДК в Порохнику (лист писаний по-польськи): „Я вношу прохання до української Делеґатури в Порохнику про прийняття мене до української нації... Писала я вже кілька разів до батьків, що хочу стати українкою та хочу перенести свою метрику до церкви... і хочу відтепер бути українкою, а не полькою... прошу не відкинути мого прохання... На перенесення метрики я радо погоджуюся... Підпис власноручний Н. Н.".

Ясне, що це тільки спорадичні випади, бо ж не діє в цьому напрямі ніяка наша пропаґанда в такій мірі, як того вимагає справа. Очевидно, що багато з тутешніх людей готові до таких заяв з матеріяльних користей. По німецькій перемозі в 1939 р. були цілі села, що виявляли охоту вернутися до українства. У такому селі Рокитниці (спольщеному зовсім!) знайшлось нагло до 70 українців; знані також настрої в Сінові, де кілька літ перед війною перетягнено біля 200(!) українців. Вони свого часу виявляли також охоту вернутися до гр.-кат. обряду.

Не можна махнути на все це рукою. Це все — мовляв — ради матеріяльної користи й тому нічого не варта. Але саме **ця обставина вказує, як слабо вкорінились польські почування в цих людей.**

Справа в тому, щоб: 1) до тих людей знайти за всяку ціну доступ, 2) представити їм правду фактами, опісля 3) перевиховати їх. Як багато помогла б у цьому обширна, гарна історія Ярославщини, видана навіть по-польськи! Чому дозволяємо не використати цього найкращого арґументу? Заговорім до тієї землі її мовою, а пробудиться вона така, як за часів, коли Володимир Великий приймав її під свій могутній прапор, коли Ярослав Мудрий будував на ній, над Сяном, свій тисячелітній памятник, коли по ній ступали непереможні полки короля Данила.

(-о-)

— В ЗАГРЕБІ повстав хорватський державний банк під опікою міністра народньої господарки.

— ЯПОНСЬКІ війська ввійшли до Вайчов, на східньому побережжі провінції Квантун.

— ГРЕЦЬКА фльота втратила підчас забезпечування відвороту англійських військ із Греції одни панцирний кружляк, три контрторпедовці й сім торпедівок. Греція мала загалом 2 панцирники, 10 контрторпедовців і 13 торпедівок.

— БУДИНОК англійського парляменту зовсім знищений внаслідок останньої німецької атаки на Лондон.

СПРАВА РУДОЛЬФА ГЕСА

БЕРЛІН, 14. 5. — Як учора подано урядово в Берліні, Рудольф Гес, що займав високе становище в націонал-соціялістичній партії, минулої суботи, всупереч виразній заборені, всів до літака та відлетів у невідомому напрямі. У звязку з тим, сьогодні вполудне німецьке радіо подало комунікат пресової аґенції націонал-соціялістичної партії про те, що Рудольф Гес полетів до Анґлії. Серед залишених ним паперів знайшли записки, які доказують безсумніву, що Рудольф Гес не був уже вповні своїх умових сил, коли рішався на це діло. Як загально відомо, Рудольф Гес від літ терпів на поважні фізичні болі. Під впливом моральної депресії внаслідок лихого стану здоровля, Рудольф Гес уже від деякого часу мав деякі божевільні ідеї. Цим пояснюють у Німеччині його крок. З низки паперів, що — як подано урядово з Берліні — в міжчасі їх досліджують, виходить, що Рудольф Гес вхопився думки, що на основі особистих звязків з анґлійськими діячами, знаними йому ще з давніших часів, зможе довести до німецько-анґлійського порозуміння з метою закінчити безнадійну боротьбу, що її веде Анґлія, та запобігти повному знищенню анґлійської імперії. Він знав краще, ніж хтонебудь інший, численні мирові предложення канцлера Гітлера, що випливали з найчесніших тенденцій. Одначе здається, що він не мав ясної думки про ці справи, бо був зайнятий виключно партійними справами, а на державному й військовому відтинку не співпрацював. В партійних колах — як стверджує урядовий німецький комунікат, висловлюють великий жаль, що цей ідеаліст, на жаль, упав жертвою нереальної, божевільної омани. Одначе цей факт не змінить у нічому дальшого ведення війни проти Анґлії. Теперішню війну вестимуть так довго, як довго теперішні політичні володарі анґлійської імперії не будуть зломані або не заявлять готовости до справедливого мира.

—о—

БОМБИ СПАДАЛИ ЦІЛИМИ МАСАМИ

МАДРИД, 14. 5. — Лондонський кореспондент щоденник „АБЦ" описує недільну ніч, яку можна також зарахувати до „незабутніх" лондонських ночей. Бомби вили й свистіли цілими масами, а воздушні струми рвали все так, немов би шаліла буря. Кореспондент нарахував з даху свого дому кілька великих пожеж і безліч менших вогнів. Над містом простягалися клубовища густого чорного диму, а повітря наповнилося нестерпним запахом пожарищ. Місяць виглядав під впливом ясних вогнів з міста, як якась червона куля. Воздух був переповнений попелом і він спадав як густий чорний дощ, навіть у віддалі понад 40 км. Горів парлямент. Вулиці міста були переповнені до пізніх пополудневих годин амбулянсами й таксівками, що вивозили здобутих ізпід румовищ повалених домів побитих і ранених.

—о—

СВЯТА ВІЙНА ПРОТИ АНҐЛІЇ

БЕЙРУТ, 14. 5. — Колишній великий муфті з Єрусалиму **Амін Гуссейн**, що тепер проживає, як вигнанець, у Баґдаді, видав разом із вищим магометанським духовенством заклик до **святої війни проти Анґлії.** Причиною цього є переконання, що перемога Анґлії на Близькому Сході означувала би перемогу сіонізму, що довело б до поновного поневолення арабів у Палестині. Сіоністи виступили тепер з низкою далекойдучих домагань. Коли б Анґлія перемогла, вона би їх здійснила, бо Анґлія може виборoти цю перемогу тільки за допомогою жидівства. Хто бореться проти Анґлії, той поборює сіонізм.

—о—

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР

ТРАВЕНЬ.

15. Четвер — Атан. В. м. А.
15. Пятниця — † пр. Теод. П.

—

— **КОМБАТАНТИ Й ІНВАЛІДИ!** Останні два дні реєстрації українських комбатантів та інвалідів на терені Кракова — це середа 14. і четвер 15. травня ц. р. в УДК в Кракові при вул. Льоретанській 18, партер, між 18 і 20 годиною. По цьому речинці ніяких зголошень чи виправдань не прийматимемо.

— **СХОДИНИ АДВОКАТІВ І АПЛІКАНТІВ** відбудуться в пятницю 16. V. в год. 19-ій при вул. Зеленій ч. 26/III/7. На порядку нарад актуальні справи. Усіх б. адвокатів просить узяти участь Провід Адвокатської Комісії. 2х

— **ЧЕРГОВІ СХОДИНИ СЕКЦІІ НАРОДНЬОГО ЗДОРОВЛЯ** при УДК-Краків із відчитом д-ра Парфановича відбудуться в четвер 15. ц. м. в год. 19.30 при вул. Зеленій ч. 26/III/7. 2х

— **КУРС КРОЮ І ШИТТЯ В ЛЮБЛИНІ.** УДК в Люблині організує 3-місячний курс крою і шиття, в якому можуть узяти участь дівчата міські й сільські, а також замужні жінки. Дозвіл на відкриття й ведення курсу вже є. Записи приймає Секретаріят УДК.

— **УКРАЇНСЬКИЙ КОНЦЕРТ У БЕРЛІНІ.** В суботу 24. травня ц. р. в год. 19 (7 веч.) відбудеться в Берліні, в салі Баха при Ліцовштр. 76, великий концерт українського хору ім. О. Кошиця під проводом Василя Осташевського, з участю концертової співачки Іванни Іваницької. Хор мужеський і мішаний у числі 40 осіб. Білети в ціні 1.50—4.40 РМ продають: Боте і Бок, АВАҐ, КнДеВе, УНО й Українська Установа Довіря.

— **СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ В БЕРЛІНІ.** В неділю 25. травня ц. р. в Берліні, в салі Баха при Ліцовштр. 76, в год. 5. пополудні відбудеться величава Святочна Академія з приводу відомих трагічних роковин 23. і 25. травня. На програму зложаться: святочна промова, деклямації, сольоспіви відомого українського оперового співака Теодора Юськова-Терена й виступи мішаного та мужеського хору під орудою Василя Осташевського.

— **ЦЕНТРАЛЬНА ПРАВНИЧА СЕКЦІЯ** при УЦК, Краків, Зелена 26/III, просить м-ра СЕМЕНА ПОРТУХАЯ, що мабуть перебуває на терені Зеликонімеччини, у важній справі подати негайно свою теперішню адресу.

— **НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ** зложили (в золотих): Збірка під церквою в Ярославі 9. 3. 1941 — 241, збірка на окремі бльочки КДУС (Смик) 232, жертва міської управи в Радимні 500, Українбанк перебрав на біжучий рах. 17: УОТ Терногород 30, УДК Переворськ (Студ. Секція) 300, о. Іван Дмитришин, Марковичі 10, дир. Голда Осип, Головінка 5, Мізь Юрій, Загатинь 5, о. Іван Титар, Ганчова 10, інж. Ярослав Гайдукевич (Новий Торг) 20, Степан Масляк, Ропчиці 10, Ольга Перхач, Ярослав 3, Григор Ткач, Синява 2, Андрій Магура, Томашів 2, Федчук Андрій 2, УДК-Делегатура, Динів 129 — разом 528. — УОТ, Черничин, п. Грубешів, збірка з концерту в честь Шевченка 9. III., 40, УДК-Ясло (Українбанк) 350; жертводавці: інж. Смереканич Петро 50, о. Білинський Петро 20, Слободян Петро 20, Тустанівський Евген 13, інж. Рижевський 10, інж. Вербицький 10, Голіян Григорій 10, Мельник Михайло 10, м-р Утриско Осип 5, о. Артемович Михайло 5, інж. Рибачевський 5, Гуль Дмитро 5, проф. Яськів Михайло 5, м-р Лучковський Іван 3, Чобич Михайло 3, Хмілевський Зенон 3, Гудь Микола 3, Ковбанюк Евстахій 2, Бродин Марія 2, д-р Бобанич Дмитро 2, Радник Пронишин 2, Кукура Теодор 2, Алексевич Кость 2, Добош Павло 2, Обухівський Евген 2, Білинський Володимир 2, Дутковський Степан 1, Іванина Кость 1, Жіноча Секція при УОТ-Ясло з чайних вечорів 150.

ЗАСІДАННЯ БОЛГАРСЬКОГО СОБРАНІЯ.

Болгарська державна рада (Собраніе), скликана в цю середу на перше засідання після прилучення визволених земель Тракії та Македонії. На тому засіданні прем'єр звуе у своїй промові нове політичне положення й намітить майбутні завдання.

—o—

АМЕРИКАНСЬКІ ЖІНКИ ПРОТИ ВІЙНИ

НЮ-ЙОРК, 14. 5. — Як подає „Ню-Йорк Журнал Емерикен" — нейтральний жіночий відділ проти вмішування Америки до війни перевів плебісцит. 95 відс. жінок, що взяло участь у цьому плебісциті, висловилося проти участи в закордонній війн: Тільки 5 відс. жіночих голосів зі східніх і південних стейтів висловилося за війну.

—●—

— **ЖАХЛИВА СПЕКА В СИРІЇ.** В понеділок занотували в Сирії 50 ст. Цельзія. Багато осіб дістало сонячний удар. Сподіваються, що хвиля спеки у великій мірі причиниться до припинення боєвої іраксько-англійської акції серед пустинних пісків.

Важна нарада у Фірера

БЕРЛІН, 14. 5. — Кореспонденційне бюро націонал-соціялістичної партії подає: Дня 13. 5. відбулася в **канцлера Гітлера** зустріч усіх райхсляйтерів і ґавляйтерів націонал-соціялістичної німецької робітничої партії. В ній узяв участь також маршал Великонімеччини Герман **Ґерінґ**. Передові партійні керманичі вислухали **промову канцлера Гітлера** та уладили йому стихійну маніфестацію на знак рішучої волі перемоги.

Фірер прийняв адмірала Дарляна

Вже вдруге прийняв **Фірер** визначного французького політика: минулої осени маршала Петена, тепер старого адмірала Дарляна, заступника президента державної ради і заступника Петена. Коли до Петена, старенького маршала ставиться вся Франція з великою пошаною, то адмірала Дарляна цінить як людину сильної руки й найбільше впливову в кабінеті. Два цілих десятки літ ділить адмір. Дарляна від начальника держави. Адмір. Дарлян уроджений 1881 р. і походить з гасконської родини, яка вже продовж століть дала французькій фльоті знатних старшин. Вже прадід теперішнього адмірала визначився як капітан фреґати в пропамятнім морськім бою під Трафальґарем. Та політичні здібності одідичив адмірал Дарлян по батьку, що довгі літа був заступником президента міністрів. Зі світової війни займав адмірал Дарлян визначні становища у французькій фльоті, а в 1937 р. призначено його шефом адміральського штабу Завдяки йому розбудовано боєву морську силу Франції, бо адмір. Дарлян все був за тим, щоб французька фльота була сильніша, ніж сухопутня армія. В червні 1939 р. Дарлян став адміралом та верховодом усіх морських збройних сил, а після розгрому Франції віцеміністром державного підсекретаріяту морських справ.

—o—

Рузвелт промовлятиме 27-го травня

УОШИНҐТОН, 14. 5. — У середу, 14. V. Рузвелт мав промовляти до представників південно-американських республик, але вже в понеділок пересунули дату його промови на 27. ц. м. Кордел Гол уже запросив на той день іберо-американських дипльоматів до Рузвелта. Причиною тієї зміни речинця стала недуга Рузвелта. Він у понеділок уже почувався краще, але ще не покидав ліжка. Тому він прийняв австралійського премієра Мензиса в спальні. Після одногодинної розмови з Рузвелтом, Мензис заявив представникам преси, що мало є справ, яких він не заторкнув би у своїй розмові з американським президентом і щоб вони не відбули цікавої прогульки довкола землі. Мензис тепер вертається до Австралії. По дорозі він заїхав до Уошинґтону, щоби з Рузвелтом поговорити про майбутнє Австралії. Одночасно син Рузвелта, Джіммі Рузвелт, обїздить британську імперію, щоби свойого батька поінформувати про кожночасну вартість країн британської імперії.

Влучення Англії до американської імперії?

НЮ-ЙОРК, 14. 5. — Американський щоденник „П. М." в телеграмі свого уошинґтонського звітовика подає вістку про влучення Англії до американської світової імперії. Дуже ймовірне, що з цього роду предложенням виступить Рузвелт і то в речинці далеко ближчому, ніж це загально думають.

Єгипет огірчений англійським встряванням

БЕЙРУТ, 14. 5. — Попередній голова египетського уряду **Алі Магер Паша**, як це відомо, мусів уступити тому, що він проголосив невтральність Єгипту в сучасній війні. Англійці так далеко пішли в своїй ворожості до Алія Магера Паші, що навіть зажадали, щоби його виселити з краю. Але египетський уряд не пішов на те, бо Алі Магера Пашу дуже любить увесь нарід і не менше його цінить сам король. На всякий випадок англійські спроби вмішуватися у внутрішні египетські справи викликали величезне обурення між народом.

Коли англійцям не вдалося досягти виселення Алі Магера Паші, тоді вони стали домагатися принайменше того, щоби бувшому голові уряду заборонили приїздити до Каїра та щоби таким чином він не міг обмінюватися своїми думками з королем. Тоді дійшло до кризи египетського уряду, з якого уступило 5 міністрів. У звязку з тими всіми справами ґрупа послів подала в египетському парляменті інтерпеляцію, чому то уряд так дуже слухає Англії, яка не має чого шукати в Єгипті, особливо, коли йде про таких патріотів, як Алі Магер Паша. На ту інтерпеляцію мають незабаром відповісти.

Сильно поруйновано 45 анґлійських летовищ

БЕРЛІН, 14. 5. — Вночі з 11. на 12. ц. м. звернулися атаки німецьких летунських сил головно на ті британські летовища, з яких вилітають англійські літаки на Німеччину. З них 45 ушкоджено дуже сильно. При тих нападах літаки спускалися часто зовсім низько і, скидаючи бомби на намічені обекти при сяйві місяця, вдаряли дуже влучно, так що їм приходило легко нищити навіть добре замасковані на землі літаки.

На летовищі Ґріффелд знищено 12 літаків уже імовірно приготованих до лету, у Баскомбедави 8, а на інших летовищах знищено також більшу кількість літаків і ґанґарів. Майже на всіх летовищах збомбардовано ґанґари, при чому повстали чисто сленні пожежі й сильні вибухи. Головно великі пожежі вибухли на летовищах Екстер, Тангмер і Линтон, де позапалювалися, вибухали та експльодували магазини з бензиною й амуніцією.

Заява хорватського міністра господарства

Хорватський міністер господарства, **д-р Сусіч**, виголосив у загребському радіо промову, зясовуючи пляни широкої розбудови. Основа програми „Усташі" — це селянський стан. Власником землі буде лише той, хто її сам управляє, бо лише праця дає право на життя і хліб. А цього хліба й праці доволі, ще великі скарби землі не вихісновані. На доручення провідника хорватів, д-ра Павеліча, в рямцях „Усташі" буде зорґанізований окремий союз боєвиків для оборони батьківщини та її незалежности. Д-р Павеліч підписав також закон про заснування державного банку, що буде міститись у будинку філії бувшого Югославянського Банку в Загребі. Після упорядкування всіх цих пекучих справ — буде вкінці полагднана й справа устійнення границь.

З українського життя

КОНЦЕРТ МАРІЙСЬКОЇ ДРУЖИНИ В КРИСТИНОПОЛІ.

В першу неділю травня (4. V.) мешканців Кристинополя й околиці стрінула мила несподіванка. Невелика числом (22 уч.) марійська дружина при школі домашнього господарства своєю, зі смаком вимальованою, реклямою запрошувала на святочну академію в честь Цариці України. — Сам концерт випав напричуд гарно. Не знати, що більше подивляти: чи надзвичайну працю в підготові до концерту так малого гуртка, чи глибоко обдуману внутрішню льогічну й психольогікну єдність точок, чи надзвичайно гарне виконання. Деякі точки, як деклямація на тлі хору чи на тлі терцету „Ой, рятуй, рятуй", дует „О, Всепітая Мати..." робили сильне враження. „Станьмо згідно друг при друзі" — кінцевий акорд концерту, гарне кінцеве слово й ще одна несподіванка — живий образ: коронування Марії короною з білих лілей.

Несподіванка вдалась знаменито. За це належиться щира подяка організаторам — Впр. о. Провідникові й СС. Служебницям, головно С. Анні Проців, що найбільше вложила труду в той гарний почин.

Учасник з Доброчина.

ЯРОСЛАВ.

З релігійно-культурного життя.

В днях 16., 17. і 18. березня ц. р. в старій церковці св. Покрови, що її від поляків перебрали ОО. Редемптористи, відбулася адорація Найсвятіших Тайн, получена з відповідними науками. В адорації взяло участь багато мешканців міста Ярослава, а також шкільна молодь під проводом своїх опікунів кляс.

Перед Великодніми Святами, як що-року, відбулися в парохіяльній церкві великопістні реколекції. Реколекцій уділяли знані із своєї місійної праці ОО. Редемптористи. На кожній науці було багато вірних. Для шкіл відбулися реколекційні науки окремо.

Українське громадянство княжого города Ярослава влаштувало в неділю 6. квітня ц. р. двічі концерт-академію в честь великого пророка України. Академію підготовило УОТ. Програма вдоволяюча, переважали хорові та музичні продукції. Всі точки були виведені вміло та старанно. Головно багато праці вложили диригенти проф. О. Залеський і проф. Я. Михальчишин у виведенні поодиноких хорових точок. На спеціяльну заввагу заслуговує кантата Лисенка „Бють пороги" з теноровим сольом п. Д. Ярки, баритоновим Р. Мариновича та басовим М. Кондришина. Гарно та ефектовно вийшла інсценізація „Великий Льох" в укладі дир. Я. Андруховича та з поясненнями д-ра Е. Грицака. Декорації малював п. М. Глова. Дуже гарний та змістовний реферат про значіння та ролю Шевченка виголосив д-р Е. Грицак. Публика виповнила салю по береги. Одне лиш побажання було б: приходити точніше та підчас програми не входити на салю й не шукати своїх місць.

Прощання проф. Петра Ісаєва.

Український Центральний Комітет у Кракові покликав на керманича свого шкільного відділу професора української державної гімназії в Ярославі, м-ра Петра Ісаєва, що як культурно-освітній референт УДК в Ярославі розвинув широку виховну діяльність, співпрацюючи м. ін. при організації українського шкільництва в ярославській окрузі та організуючи в січні 1940 р. гімназійний курс для української шкільної молоді. Від вересня 1940 р., коли також при дуже активній співпраці проф. П. Ісаєва створено в Ярославі українську державну гімназію, учив він у цій школі історії. Своїм підходом до молоді та своєю працею зєднав собі проф. П. Ісаїв велику пошану й прихильність усіх учнів. Тому з великим жалем прийняла шкільна молодь вістку про відізд улюбленого учителя й виховника до Кракова. У вівторок, 8. квітня ц. р., відбулося прощання в гімназії. Всі учні й учениці зійшлися до найбільшої шкільної салі, куди запросили теж усіх учителів. Учениця 8-ої кляси, Галина Дутко, щирими й теплими словами прощала проф. П. Ісаєва, вказавши на його працю над молоддю та старання про матеріяльну допомогу для неї. На промову учениці відповів проф. П. Ісаїв, заохочуючи молодь до дальшої постійної праці над своєю освітою та вказав їй напрямні, що їх має вона держатися в школі й у житті.

З нагоди прощання проф. П. Ісаєва зібрали учні й учениці 45.35 зол. на фонд допомоги українському студентству.

Н. К.

КРИНИЧЧИНА.

СВЯТКУВАННЯ РОКОВИН Т. ШЕВЧЕНКА В ЛАБІВЩИНІ.

Район Лабова святкував 80-ліття смерти Тараса Шевченка зорганізовано. Згідно з пляном, виробленим на районових сходинах учительства в Лабовій, усі школи району святкували найперше на місцях у неділю, 9. III ц. р., опісля в неділю, 16. III., шкільна дітвора довкільних лемківських сіл ушанувала Батька Тараса спільним районовим концертом у Лабовій. Активну участь (з хорами, деклямаціями і т. п.) взяли школи сіл: Лабова, Угрин, Складисте, Лабівець, Ростока Велика й Матієва; дітвора інших шкіл приїхала або прийшла на концерт як глядачі. Треба підкреслити, що технічну сторінку концерту (підготову, прибрання салі, порядок ітд.) перевів самостійно учнівський провід школи в Лабовій, що вже багато імпрез улаштував у 1940 і 1941 рр.: двічі Вечір св. Миколая, Академії 22. I., 1. листопада, Біласа й Данилишина, День Матери, Свято закінчення шкільного року 1940, Новий Вертеп на сцені й на селі, і т. д.

Районовий шкільний концерт лемківської дітвори випав дуже добре, бо був старанно підготований. Лемківська дітвора, яка вщерть виповнила величезну салю, мала змогу почути пісні й деклямації бадьорих, сильних віршів Шевченка, що глибоко запали в її душі й перевиховуватимуть її в українському національному дусі. Це своє завдання концерт сповнив і тому не треба вичисляти поодиноких його точок та їх окремо хвалити як дуже вдатні. Повне внутрішне вдовілля виконавців і глядачів із виповненого обовязку — це найкраще признання.

Крім шкільного концерту відбувалися впродовж березня і квітня концерти в честь Шевченка силами старших громадян. Такі концерти відбулися: 9. III. у Складистому (старанням учителя Ю. Войтовича) і Ростоці Великій (старанням дир. В. Пасічника й учительки-лемкині Мирослави Хорощак), а 6. IV. у Новій Веси (старанням учителя Романа Олійника). В Лабовій підготовано із старшими концерт у честь Шевченка ще на 23. березня, одначе концерт не відбувся ізза пошести пятнистого тифу в Лабовій і сусідній Матієвій (один випадок).

Це додатнє явище, що праця в районі Лабової йде зорганізовано й безупинно, не зважаючи навіть на заходи різних чинників, що мають на меті відтягнути його від корисної праці. Лемко горнеться до українства й безупинно працює, бо є певний одного: що національного імени, овочів праці, науки й освіти — ніхто в світі й ніколи йому не відбере!

Ярд.

—o—

КУРС ПРОВІДНИЧОК ДИТЯЧИХ САДКІВ У КРАКОВІ

починається 20. V. 1941 р. і триватиме до 15. VI. 1941. Вписи щоденно від 15—18 год. в УДК, Краків, вул. Льоретанська 18. Учасницями курсу можуть бути студентки високих шкіл, вищих кляс середніх і фахових шкіл, інтелігентні жінки й дівчата, що скінчили 7 кляс народніх шкіл й мають 18 літ життя. Абсольвентки курсу дістають свідоцтва-патенти. Оплата за навчання 20 зол.

УДК-Краків.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., ¼ сторінки 180 зол., ⅛ сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед присилати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часописи на кредит не можеме висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати чітко і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. …
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-30. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79